

Avrupa'da domatesleri etkileyen yeni zararlılar

Автор(и):

Дата: 13.03.2016 Брой: 3/2016



EPPO bölgesi ülkeleri için yüksek risk taşıyan zararlılar arasında Noctuidae familyasından aşağıdaki türler bulunmaktadır: *Chrysodeixis (Pseudoplusia) includens* (Lepidoptera: Noctuidae), *Spodoptera ornithogalli* (Lepidoptera: Noctuidae) ("sarı şeritli tırtıl"), *Heliothis virescens* (Lepidoptera: Noctuidae) (tütün tomurcuk kurdu)

***Chrysodeixis (Pseudoplusia) includens* (Lepidoptera: Noctuidae)**

Konukçu bitkiler: *C. includens* polifagdır, 28 familyadan bitkilere saldırır, ancak esas olarak soya fasulyesi ve domates zararlısı olarak kabul edilir. Diğer bitkiler arasında yonca, tütün, fasulye, soya fasulyesi, mısır, pamuk, lahana, marul ve ayrıca sardunya, hibiscus, ıtır, krizantem gibi süs türleri belirtilmelidir.

Zarar: Güveler yumurtalarını yapraklara bırakır; larvalar onlarla veya meyvelerle beslenir (domateste larvalar meyvenin içinde beslenir) ve yapraklar üzerinde pupa olur. Birçok bitkiye saldırmaya rağmen, ana konukçularda – soya fasulyesi ve domateste – aşağıdaki zararlar gözlemlenir:

- Domateste larvalar, yaprak bulunsa bile, esas olarak meyvelerle beslenir.
- Soya fasulyesinde larvalar yaprakları tamamen yok ettikten sonra kapsüllere geçer ve onlarla beslenir.

Yayılım: ABD'de erginler (güveler) daha sıcak olan güney eyaletlerinde (Florida ve güney Teksas) kışı geçirir. İlkbaharda ısınmayla birlikte diğer eyaletlere kuzeye doğru göç ederler. Güney eyaletlerdeki iklim Akdeniz'dekine benzer. Avrupa'ya giriş yapmaları durumunda, güveler başarılı bir şekilde kışlayabilir ve ilkbaharda Bulgaristan gibi daha kuzeydeki diğer ülkelere göç edebilir.

Giriş yolları: Meyve ve sebzeler, dikim amaçlı bitkiler, kesme çiçekler, konukçu bitkilerin kapsülleri, bulundukları ülkelere.

Olası risk: Risk analizi, *C. includens*'in bölge ülkelerinde yetiştirilen geniş bir konukçu yelpazesine saldırmaya nedeniyle yüksek olarak değerlendirilmiştir. Zararlı giriş yaparsa, Akdeniz ülkelerinde kışlayabilecek ve kuzeye doğru göç edebilecektir.

***Spodoptera ornithogalli* (Lepidoptera: Noctuidae) (“sarı şeritli tırtıl”)**

Konukçu bitkiler: Polifag, domates, biber, patlıcan, patates, tütün, soğan, yer fıstığı, Brassicaceae familyası, Cucurbitaceae, pamuk, keten, pirinç, mısır, fasulye, bezelye, soya fasulyesi, ayçiçeği, yonca, havuç, salatalık, şeker pancarı, kuşkonmaz gibi geniş bir bitki yelpazesine saldırır.

Zarar: Güve yumurtalarını yapraklara bırakır. Yumurtadan çıktıktan sonra larvalar onlarla, ayrıca domates, biber, pamuk meyveleriyle beslenir. Zararlı toprakta pupa olur. *S. ornithogalli*, ABD'nin güney kesimlerinde sebzelerde: domates, biber, baklagiller, kabakgiller ve ayrıca tütün, soya fasulyesi, mısır, yonca üzerinde önemli bir zararlı olarak belirtilmektedir.

Yayılım: Kısa mesafelerde erginlerin uçuşuyla yayılır.

Giriş yolları: Yeni alanlara zararlı, *S. ornithogalli*'nin bulunduğu ülkelere kaynaklanan sebze meyveleri, dikim amaçlı bitkiler, konukçu bitkilerin kesme çiçekleri ile girer.

Olası risk: *S. ornithogalli* Avrupa için birincil öneme sahip birçok ürüne saldırır. Avrupa ve Akdeniz Bitki Koruma Örgütü (EPPO) çalışmasına göre, zararlının bölgeye giriş riski yüksektir. Kuzeyde kışlayamaz, ancak yetiştirme sezonu boyunca seralarda yayılabilir ve yerleşebilir.

***Heliothis virescens* (Lepidoptera: Noctuidae) (tütün tomurcuk kurdu)**

H. virescens polifagdır ve 14 familyadan 55 türe saldırır. Domates, tütün, patates, pamuk, baklagiller, mısır, biber, marul, mısır ve ayrıca sardunya, ageratum, krizantem, gardenya, petunya,

mine çiçeği, zinya gibi çiçekler.

Zarar: Dişi güveler yumurtalarını bitkinin çiçeklenen veya meyve veren kısımlarına bırakır ve yumurtadan çıkan larvalar yapraklar, çiçekler ve meyvelerle beslenir. Larvalar tomurcuklara ve çiçeklere zarar verir veya yok eder, meyvelerin içine girebilir ve tohumlarla beslenebilir. Toprakta pupa olurlar. Zararlı domates, tütün, pamuk ve mısırdaki önemli hasara neden olur.

Yayılım: Güveler uzun mesafeler uçabilir. Kuzey Amerika'da zararlı güney kesimlerde kışlar ve yaz aylarında güvelerin uçuşuyla kuzeye doğru yayılır.

Giriş yolları: Sebze meyveleri, dikim amaçlı bitkiler, kesme çiçekler, *H. virescens*'in bulunduğu ülkelerden toprak.

Olası risk: Domates ve diğer konukçu bitkiler Avrupa için başlıca ürünlerdir. Avrupa ve Akdeniz Bitki Koruma Örgütü (EPPO) çalışmasına göre, iklim koşulları uygundur ve zararlının giriş riski, özellikle kışlayabileceği bölgenin güney kesimleri için yüksektir.